

Европейска
КОМИСИЯ

Биологичното земеделие

Ръководство
за възможностите
за подпомагане
за производителите
на биологични
продукти в Европа

*Земеделие
и развитие
на селските
райони*

Настоящата публикация е информационен документ, предназначен за производителите, преработвателите и търговците на дребно на биологични продукти. Тя има за цел да представи предвидените в рамките на общата селскостопанска политика (ОСП) и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР) мерки за подпомагане на производителите на биологични продукти и съдържа общ преглед и полезна информация относно правилата, приложими към производството, преработката и търговията с биологични продукти, включително правилата, които се прилагат за прехода към биологично земеделие. С оглед на нарастващото търсене на биологични продукти и предвид значителните неотдавнашни изменения в ОСП, Европейската комисия се стреми в рамките на приетия през 2014 г. **План за действие за бъдещето на биологичното производство в Европейския съюз** да повиши информираността на земеделските стопани и участниците в земеделския сектор за наличните мерки за подпомагане на биологичното земеделие по съответните инструменти, предвидени в новата обща селскостопанска политика и новата обща политика в областта на рибарството. Настоящата публикация е реализирана в рамките на действие 1 от плана за действие.

План за действие: http://ec.europa.eu/agriculture/organic/documents/eu-policy/european-action-plan/act_bg.pdf
(достъпен на всички официални езици на ЕС).

Допълнителна информация за Европейския съюз можете да намерите в интернет (<http://europa.eu>).

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2014 г.

Снимки ©Европейски съюз

ISBN 978-92-79-39193-4

doi:10.2762/54273

© **ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ, 2014 г.**

Възпроизвеждането е разрешено при посочване на източника.

Europe Direct е услуга, предназначена да ви помогне да намерите отговори на въпросите, които си задавате за Европейския съюз.

Единен безплатен номер (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*). Информацията, както и повечето обаждания са безплатни (възможно е обажданията от мрежата на някои оператори, от обществени телефони или от хотели да бъдат таксувани).

Увод

Ако сте земеделски стопанин и желаете да се включите в Европейската схема за биологично земеделие и да се възползвате от мерките за подпомагане, описани в настоящата брошура, трябва да преминете към биологично земеделие и да получите сертификата за производител на биологични продукти в съответствие с правилата, установени с Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти. Този регламент трябва да се чете във връзка с Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията, съдържащ подробни правила за неговото прилагане. Подробните разпоредби относно прехода към биологично производство на растения и растителни продукти, както и на животни и животински продукти, са определени по-конкретно в глава 5 от Регламент (ЕО) № 889/2008.

В рамките на ОСП са предвидени мерки за подпомагане на прехода към биологично земеделие. Размерът на подпомагането е изчислен с оглед да компенсира загубата на доход и разходите, произтичащи от този преход. Предвидено е и подпомагане за запазване на биологичното земеделие.

Преработвателите и търговците на дребно също могат да се включат в схемата на ЕС за биологично земеделие, за да могат да използват логото на Европейския съюз за биологични продукти за произведените от тях биологични продукти. Във връзка със своето участие във веригата на предлагане на биологични продукти те трябва да спазват конкретните правила, предвидени в Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти.

Повече информация можете да намерите на посветения на биологичното земеделие уебсайт на Европейската комисия:

http://ec.europa.eu/agriculture/organic/index_bg.htm

Повече информация за нормативната уредба на производството и етикетирането на биологични продукти е достъпна на адрес:

http://ec.europa.eu/agriculture/organic/eu-policy/eu-rules-on-production/legal-frame/index_bg.htm

1 Директни плащания съгласно новата обща селскостопанска политика (ОСП) след 2013 г.

Какво трябва да знаят производителите на биологични продукти?

Целта на новата ОСП е земеделието да стане по-екологично, по-ефективно и по-справедливо. Тя ще бъде постигната посредством насърчаване на по-ефективно използване на природните ресурси с оглед противодействие на изменението на климата и опазване на биологичното разнообразие, както и чрез удвояване на финансирането за научни изследвания, иновации и обмен на знания.

От 2015 г. всички държави членки ще трябва да насочват 30 % от извършваните от тях директни плащания за финансиране на плащания за земеделски стопани за устойчиви селскостопански практики, благоприятстващи

климата и околната среда. Този процес се нарича *екологизиране* на ОСП и се осъществява посредством три основни мерки:

- поддържане на постоянно затревени площи;
- диверсификация на културите: земеделският стопанин трябва да отглежда поне две култури, когато неговата обработваема земя надхвърля 10 хектара, и поне три култури, когато неговата обработваема земя надхвърля 30 хектара;
- поддържане на екологично насочени площи, заемащи поне 5 % от обработваемата площ на стопанството за земеделски стопанства, чиято площ надхвърля 15 хектара

Връзки към интернет ресурси:

Новата ОСП: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/index_en.htm

Директни плащания: http://ec.europa.eu/agriculture/direct-support/direct-payments/index_en.htm

(без постоянно затревените площи). Това включва земя под угар, особености на ландшафта, буферни ивици, залесени площи, междинни култури и култури, които обогатяват почвата с азот.

От гледна точка на биологичното земеделие основният елемент на новото плащане за екологизиране е фактът, че практиките на земеделските стопани, които се занимават с биологично земеделие, ще се считат за отговарящи на трите мерки, посочени по-горе. Не е необходимо те да променят своите практики, за да отговорят на изискванията за екологизиране.

Трябва да се отбележи, че държавите членки могат да прилагат практики, които са еквивалентни на трите основни мерки за екологизиране. Тези еквивалентни практики трябва да се основават на схеми за агроекология и схеми за сертифициране, но изчерпателен списък на тези еквивалентни мерки не е изготвен.

2 Мерки, свързани с развитието на селските райони и с областите на рибарството и морското дело

2.1 Биологичното земеделско производство и новият програмен период за програмите за развитие на селските райони (2014—2020 г.).

В подкрепа на биологичното земеделие вече е предвидена специфична мярка, която обхваща както прехода към практики на биологичното земеделие, така и запазването на такива практики, с цел да се повиши информираността за биологичното земеделско производство. „Преход“ означава преход от небιологично към биологично земеделие в рамките на определен срок, през който се прилагат разпоредбите относно биологичното производство. „Запазване“ е срокът, през който се прилагат разпоредбите относно биологичното производство.

Защо в програмите за развитие на селските райони е включена такава мярка?

- ➔ Тази отделна мярка е предвидена, за да бъде отчетено значението на биологичното земеделие за изпълнението на различни приоритети в областта на развитието на селските райони.
- ➔ За да се подпомогне както преходът към практики на биологичното земеделие, така и запазването на тези практики, и за да се удовлетвори изискването на обществото за прилагане на такива практики.

Какво трябва да знаете:

- **Подпомагане:** предоставя се за преход към практики на биологичното земеделие и за запазването на тези практики.
- **Срок:** от пет до седем години (срокът на подпомагане за преход към практики на биологичното земеделие може да е по-кратък).
- **Удължаване:** държавите членки могат да предвидят (неограничено) ежегодно удължаване след изтичането на първоначалния срок на подпомагане за запазване на практики на биологичното земеделие.

Кой може да се ползва от подпомагането?

- Активни земеделски стопани (по смисъла на член 9 от Регламент (ЕС) № 1307/2013) и групи от активни земеделски стопани.

Информация за подпомагането по новата мярка за развитие на селските райони можете да получите от звеното за контакти в националната администрация (вж. по-долу).

В новия План за действие за бъдещето на биологичното производство в Европейския съюз, приет от Европейската комисия през 2014 г., тя препоръчва на държавите членки да използват възможностите и средствата за подкрепа на биологичното земеделие, които се предлагат с новата нормативна уредба за развитие на селските райони, концепцията за „синия“ растеж и общата политика в областта на рибарството.

Новите програми за развитие на селските райони имат по-гъвкава структура, което улеснява държавите членки да съчетават различни видове мерки за развитие на селските райони, които се отнасят също така за земеделските стопани, занимаващи се с биологично земеделие, и за операторите от сектора. Държавите членки могат да допускат и съчетание на различни ангажименти в областите на агроекологията и климата, ангажименти в областта на хуманното отношение към животните и ангажименти в областта на биологичното земеделие. Изцяло от тях зависи дали да включат такова съчетание от мерки или ангажименти в своите програми за развитие на селските райони. Ако държавите членки вземат такова решение, те могат да предложат следните мерки в полза на земеделските стопани, занимаващи се с биологично земеделие (списъкът не е изчерпателен):

Мярка за сътрудничество, в рамките на която ще бъдат разширени възможностите за подпомагане на технологичното, екологичното и търговското сътрудничество. Ще се подпомага сътрудничество между

различни участници във веригата на предлагане на храни, което може да се отнася, наред с другото, до разработване на иновативни продукти, процеси, практики и технологии и до инвестиции в материални активи.

Подпомагане на схеми за качество на селскостопанските продукти, което включва схеми за качество по Регламента за биологичното земеделие. Земеделските стопани се насърчават да създават организации с цел производство на висококачествени продукти и тази мярка има за цел да подпомага такива дейности.

Подпомагане се предоставя на земеделски стопани, занимаващи се с биологично земеделие, които желаят да създадат групи на производители на биологични продукти. Това подпомагане се предоставя по мярката за **създаване на групи на производители**. Групите и организациите на производителите ще подпомагат земеделските стопани да преодоляват предизвикателствата, произтичащи от засилената конкуренция и колебанията на пазара.

Биологичното земеделие може също така да се насърчава чрез тематични подпрограми в рамките на програмите за развитие на селските райони. Най-подходящата тематична подпрограма по отношение на съдържанието и финансирането е подпрограмата за **смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него** и за биологичното разнообразие. И други тематични подпрограми обаче, като например подпрограмите за **малките стопанства и късите вериги на доставки**, също може да са подходящи в известна степен за биологичното земеделие.

В обобщение, биологичното земеделие е централен елемент от новата обща селскостопанска политика и е конкретен предмет както на директните плащания чрез новото плащане за екологизиране, което земеделските стопани, занимаващи се с биологично земеделие, ще могат да заявяват автоматично от 2015 г., така и на мерките за развитие на селските райони, в рамките на които за биологичното земеделие вече е създадена специфична мярка, насочена както към прехода към практики на биологичното земеделие, така и към запазването на тези практики.

Връзки към интернет ресурси:

Европейска мрежа за развитие на селските райони: <http://enrd.ec.europa.eu/>

Развитие на селските райони в периода 2014—2020 г.: http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_bg.htm

2.2 Биологично производство на аквакултури

Биологичното производство на аквакултури се развива с по-бързи темпове след въвеждането на правилата на ЕС през 2009 г. Като част от подновения акцент върху насърчаването на производството на аквакултури в рамките на общата политика в областта на рибарството Европейският фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР) също ще предоставя подкрепа за биологични практики, свързани с производството на аквакултури.

Защо в ЕФМДР е включена такава мярка?

- В подкрепа на прехода от традиционните методи на производство на аквакултури към биологично производство на аквакултури ⁽¹⁾ с цел удовлетворяване на нарастващото търсене на биологични морски храни.

Какво трябва да знаете:

- **Подпомагане:** предоставя се само за преход към биологично производство и е под формата на компенсация за загуба на доход или допълнителни разходи, направени

във връзка с този преход.

- **Срок:** подпомагане се предоставя за не повече от три години през периода на преход на предприятието към биологично производство.

Кой може да се ползва от подпомагането?

- Производители, които поемат ангажимента да изпълняват изискванията за биологично производство на аквакултури за срок от минимум пет години.

Информация за подпомагането по новата мярка по ЕФМДР можете да получите от звеното за контакти в националната администрация (вж. по-долу).

⁽¹⁾ По смисъла на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета и в съответствие с Регламент (ЕО) № 710/2009 на Комисията.

Връзки към интернет ресурси:

http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/eff/apply_for_funding/index_bg.htm

3 Научни изследвания и иновации

С цел да стимулира конкурентоспособен и устойчив сектор на селското и горското стопанство в целия Европейски съюз, Европейската комисия създаде Европейското партньорство за иновации „Селскостопанска производителност и устойчивост“ (ЕПИ „Селскостопанска производителност и устойчивост“).

ЕПИ „Селскостопанска производителност и устойчивост“ допринася за осигуряване на устойчиво предлагане на храни, фуражи и биоматериали, като развива своята дейност в хармония с основните природни ресурси, от които зависи селскостопанското производство.

Основните участници в дейността на ЕПИ „Селскостопанска производителност и устойчивост“ са оперативни групи, създадени в съответствие с Регламента за развитието на селските райони, в които участват земеделски стопани, научни изследователи, консултанти, предприятия, неправителствени организации и други представители на селските райони, които работят съвместно по иновативни проекти.

Основният инструмент за финансиране на ЕПИ „Селскостопанска производителност и устойчивост“ е Регламентът за развитие на селските райони. Освен това е налице взаимодействие с Рамковата програма на ЕС за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“.

Програмата „Хоризонт 2020“ включва няколко възможности за подпомагане на многонационални, основани на търсенето иновации в областта на земеделието, по-конкретно посредством тематични мрежи и подходи за научни изследвания с множество участници.

Подобно на ЕПИ „Селскостопанска производителност и устойчивост“, Европейската платформа за технологии и иновации в аквакултурата е организация, чиято дейност е свързана с развитие, подпомагане и насърчаване на устойчиво производство на аквакултури.

Технологиите и иновациите в областта на устойчивото производство на аквакултури

Връзки към интернет ресурси:

http://ec.europa.eu/agriculture/eip/index_en.htm

<http://www.eatip.eu/default.asp>

<http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>

в Европа допринасят за наличието на здрава връзка между производството на аквакултури и потребителите и повишават значението на производството на аквакултури за обществото.

Европейската платформа за технологии и иновации в аквакултурата има за цел да обединява всички участници в европейската верига на създаване на стойност в областта на производството на аквакултури: от доставчиците до производителите и преработвателите в сектора, както и водещи научноизследователски групи и ключови представителни организации.

Основният инструмент за финансиране на научни изследвания, които оптимизират устойчивия принос на производството на аквакултури за безопасността на храните, е Рамковата програма на ЕС за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“.

4 Възможности за финансиране на дейности за популяризиране на схемата на ЕС за биологично земеделие

Европейската политика за дейности по информиране и популяризиране на селскостопански продукти на вътрешния пазар и в трети държави предлага на операторите възможности за финансиране на информационни кампании за потребителите относно:

- основните характеристики на схемата за биологично земеделие,
- системата на ЕС за контрол,
- логото на ЕС за биологични продукти.

Дейностите за популяризиране може да включват рекламни кампании в печата, по телевизията, по радиото или в интернет, предоставяне на информация в точката на продажба, кампании за връзки с обществеността, участие в изложения и панаири, както и редица други дейности.

Националните органи в държавите от ЕС извършват предварителен подбор на кампаниите,

които ще получат подпомагане от ЕС. За да участват, заинтересованите представителни за сектора браншови и/или междубраншови организации трябва да подадат своите предложения пред държавите членки. За всяка година са предвидени два срока за подаване на предложения: до 15 април и до 30 септември. Държавите членки изпращат списъка на одобрените от тях предложения на Комисията заедно с текста на всяка програма. На следващия етап Комисията оценява програмите и взема решение дали те отговарят на изискванията за подпомагане.

По принцип ЕС финансира до 50 % от разходите по тези мерки, браншовите и/или междубраншовите организации финансират минимум 20 %, а остатъкът може да бъде съфинансиран от съответните държави членки.

Връзки към интернет ресурси:

Информация относно дейностите за популяризиране: http://ec.europa.eu/agriculture/promotion/index_en.htm

Как да кандидатствате за подпомагане?: http://ec.europa.eu/agriculture/promotion/procedure/index_en.htm

Връзки към националните уебсайтове: http://ec.europa.eu/agriculture/promotion/member-states/index_en.htm

5 Схемите за предлагане на плодове, зеленчуци и мляко в училищата и възможностите за продуктите на биологичното земеделие

Наред с програмите за развитие на селските райони, допълнителни възможности за земеделските стопани, занимаващи се с биологично земеделие, разкриват схемата за предлагане на плодове и зеленчуци в училищата и схемата за предлагане на мляко в училищата. Тези доброволни схеми се финансират от бюджета на ЕС, като в рамките на схемата за предлагане на мляко в училищата той субсидира млечни продукти (на стойност до 18,15 EUR/100 kg), а схемата за предлагане на плодове и зеленчуци в училищата функционира на принципа на съфинансирането, като общият бюджет на ЕС за нея възлиза на 150 милиона евро на учебна година.

Европейската комисия предложи двете схеми да бъдат обединени и да функционират в обща рамка. След като новата схема бъде одобрена, тя ще разполага с бюджет от 230 милиона евро

на учебна година (150 милиона евро за плодове и зеленчуци и 80 милиона евро за мляко).

Новата схема ще насърчава закупуване на биологични продукти за училищата (такава възможност и практика вече е налице в рамките на схемата за предлагане на плодове и зеленчуци в училищата), както и интегрирането на свързани с производството на биологични продукти теми в рамките на подкрепящите образователни мерки, които също могат да бъдат финансирани със средства на ЕС.

Участието в тези схеми на земеделски стопани, занимаващи се с биологично земеделие, е добра възможност за засилване на връзките между учениците и биологичното земеделие, а по този начин — за осигуряване и стимулиране на търсенето на биологични продукти в дългосрочен план.

Връзки към интернет ресурси:

http://ec.europa.eu/agriculture/sfs/index_bg.htm

http://ec.europa.eu/agriculture/milk/school-milk-scheme/index_en.htm

6 Информационни мерки, свързани с европейското законодателство и с мерките в областта на биологичното земеделие

Както е предвидено в член 45 от Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета, Европейската комисия съфинансира информационни мерки, свързани с общата селскостопанска политика, които имат за цел по-специално да помогнат за разясняването, изпълнението и развитието на ОСП и да повишат обществената осведоменост относно съдържанието и целите ѝ, да възстановят потребителското доверие след кризисни ситуации посредством информационни кампании, да информират земеделските стопани и други участници, действащи в селските райони, и да поощряват европейския модел на селско стопанство, както и да помагат на гражданите да го разберат.

В изпълнение на задълженията си, посочени по-горе, до 31 октомври всяка година Комисията публикува покана за представяне на предложения в съответствие с условията, установени във Финансовия регламент.

Тази покана следва да предостави на сдруженията за биологично земеделие, земеделските профсъюзи, екологичните организации и други заинтересовани страни, отговарящи на изискванията за участие, възможност да представят проекти, насочени към по-ефективно разясняване на правилата и мерките по ОСП, свързани с биологичното земеделие.

Връзки към интернет ресурси:

Информационни мерки в областта на общата селскостопанска политика: http://ec.europa.eu/agriculture/grants-for-information-measures/index_en.htm
Финансов регламент и правила за прилагането му: http://ec.europa.eu/budget/biblio/documents/regulations/regulations_en.cfm

ПОДКРЕПА ЗА ПРОИЗВОДИТЕЛИ НА БИОЛОГИЧНИ ПРОДУКТИ

Новата обща селскостопанска политика (ОСП)

От 2015 г. всички държави — членки на ЕС, трябва да използват 30 % от директните плащания за финансиране на земеделски производители, които да прилагат устойчиви земеделски практики („екологизиране“). Ако сте земеделски производител, който се занимава с биологично производство, няма да се наложи да промените Вашите практики, за да изпълните изискванията за екологизиране.

ЕКОЛОГИЗИРАНЕ

Информация за биологичното земеделие в рамките на новата ОСП

Дейността на сдруженията за биологично земеделие, селскостопанските съюзи, екологичните организации и другите заинтересовани страни за обясняване на биологичното земеделие според новата ОСП пред обществото, земеделските производители и други лица, извършващи дейност в селските райони, може да бъде подкрепена със съфинансиране от ЕС.

БИОЛОГИЧНИТЕ ПРОДУКТИ В УЧИЛИЩАТА

Схема за предоставяне на плодове и зеленчуци в училищата (SFVS) и Схема за предоставяне на мляко в училищата (SMS)

ЕС финансира доброволни схеми, които дават възможност на училищата да се снабдяват с биологични продукти и да включват теми, свързани с биологичното производство. Това финансиране позволява да се засилят връзките между учениците и биологичното земеделие и помага да се гарантира търсенето на биологичните продукти в дългосрочен план.

ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ

Популяризиране на биологичното земеделие в ЕС

Финансиране от ЕС за търговски/международни търговски организации за повишаване на осведомеността за биологичното производство, контрола и знака на ЕС сред потребителите. Разглеждат се всички видове

дейности за популяризиране на вътрешния пазар и в държави извън ЕС. Обикновено ЕС финансира до 50 %, кандидатът — най-малко 20 %, а останалата част се предоставя като съфинансиране от държавите членки.

ОСП

Програми за развитие на селските райони (2014–2020 г.)

Нова подкрепа за активните земеделски производители за преминаване към биологично земеделие и поддържането на тези практики. Държавите членки могат също да предоставят допълнителна подкрепа за селскостопански производители и оператори, които се занимават с биологично производство, чрез различни гъвкави възможности за финансиране, подпомагачи например: сътрудничество в хранителната верига с цел да се стимулират иновации; разработване на схеми за качество за земеделски продукти; създаване на групи или организации на производители и т.н.

РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

АКВАКУЛТУРИ

Мерки в областта на рибарството иморското дело

Подкрепа за преминаване от конвенционални методи на производство на аквакултури към биологично производство на аквакултури чрез Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР).

ИНОВАЦИИ

Научни изследвания и иновации

Подпомагане на групи селскостопански производители, учени, консултанти, фирми, НПО и др. от селски райони да работят заедно по иновативни проекти чрез Европейското партньорство за иновации „Селскостопанска производителност и устойчивост“ (EIP AGRI). Финансирането се осигурява чрез ЕЗФРСР и „Хоризонт 2020“, най-голямата програма на ЕС за научни изследвания и иновации.

„ХОРИЗОНТ 2020“

www.organic-farming.europa.eu

■ Служба за публикации